

Tájékoztató a kommunikáció- és médiatudomány BA szak záróvizsgájának témaköreiről

Érvényes a 2023/2024-es tanévtől

Tartalom

A záróvizsga menete	3
Általános szakos anyag témakörei.....	4
Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 1.	4
Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.	4
Kommunikáció- és médiatörténet	5
Médiaismeretek.....	6
Médiaismeretek 1. – Sajtóműfajok	6
Médiaismeretek 2. – Rádiós ismeretek.....	6
Médiaismeretek 3. – Televíziós ismeretek.....	6
A médiakommunikáció sajátos szinterei: public relations	7
Társadalmi és kultúraközi kommunikáció.....	7
Specializációk témakörei.....	9
Elektronikus sajtó szakirány.....	9
Rádiós ismeretek	9
Televíziós ismeretek	9
Nyomtatott sajtó.....	11
Médiainformatika	13
Public relations szakirány.....	14
Segédletek a tételek kidolgozásához	15
Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.	15
Társadalmi és kultúraközi kommunikáció.....	17

Médiaismeretek 1. – Sajtóműfajok.....	19
Médiaismeretek 3. – Televíziós ismeretek	21
Elektronikus sajtó / Televíziós ismeretek	22
Médiainformatika	25

A záróvizsga menete

1. A záróvizsgáló két tételt húz:
  - a) egy általános, a szak alapismereteit számonkérő tételt,
  - b) egy specializációs tételt aszerint, hogy melyik specializáción végez.
2. Válaszol a kihúzott tételeken szereplő kérdésekre;
3. Ezt követően bemutatja szakdolgozatát, diplomamunkáját (mestermunkáját), majd az előzetes írásbeli véleményekre reagálva megvédi azt.

A záróvizsgáló a tételeken alapuló számonkérésre és a védésre külön érdemjegyet kap, melyeket a záróvizsga-bizottság a vizsga jegyzőkönyvében rögzít.

Az egyes témakörök ismereteit a korábban a képzésben tartott órák anyagai alapján lehetett elsajátítani, ezért a felkészüléshez is az adott tárgyak korábban már megismert órai anyagai, azok szakirodalmi az irányadóak. A specializációs ismereteket számonkérő tételekre vonatkozóan a felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai nyújtanak segítséget.

Általános szakos anyag témakörei

Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 1.

1. A humán kommunikáció és az állati kommunikáció összehasonlító bemutatása
2. A humán kommunikáció és a gépi kommunikáció összehasonlító bemutatása
3. Az egészséges humán kommunikáció szempontjából fontos képességek
4. Ekman, Friesen és Argyl szerint a „nem verbális fecsegés” a perifériás jelzések tükrében
5. A konvencionális kódhasználat nélküli emberi kommunikáció
6. A konvencionális nem verbális kódok szerepe az emberi kommunikációban
7. A természetes nyelv szerepe az emberi kommunikációban
8. Szándékvezérelt kommunikáció összevetése a nem szándékos jelhasználattal
9. A manipuláció, a benyomáskeltés és a hazugság mint kommunikatív viselkedés összehasonlító bemutatása
10. A humán kommunikáció relevanciaelméleti megközelítése

Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.

1. Mutassa be Walter Benjamin technikai reprodukcióval kapcsolatos elméletét, különös tekintettel az „aura” fogalmára!
2. Mutassa be Marshall McLuhan munkásságát és fontosabb elméleteit!
3. Mutassa be Stuart Hall munkásságát, különös tekintettel a kódolás-dekódolás modellre!
4. Mutassa be Lev Manovich fontosabb elméleteit, különös tekintettel az újmédia nyelvével kapcsolatos koncepciójára!
5. Mutassa be Henry Jenkins munkásságát, különös tekintettel a médiakonvergencia-koncepciójára!
6. Mutassa be Henry Jenkins és társainak médiatartalmakra vonatkozó terjedéelméletét!

Kommunikáció- és médiatörténet

1. Mit értünk a médiatörténet modellszerű alapmozgása alatt? Említsen néhány példát! Ki és hogyan definiálta a makrokorszak fogalmát? Melyek a médiatörténet makrokorszakai?
2. A beszéd/értelem rögzítésének és előhívásának problémái. Az írás terének sajátosságai: a tudás kétféle szemiológiai dimenziója (szintagmatikus és paradigmatiszikus dimenzió) és kétféle reprezentációs módja (narratív tudás, paradigmatiszikus tudás).
3. A 19. század információs forradalma – a rögzítés és a továbbítás új eszközei (távíró, távbeszélő, rádióhullámok használata). A tájékoztatás globalizálódása és ennek következményei a 19. században
4. Mi a különbség a camera obscura és a lanterna magica között? Hogyan szimbolizálja ez a különbség a látásról való nézetek átalakulását a 18-19. század fordulóján? (Utókép-hatás) Mozgó képektől a mozgóképig.
5. Az olvasás három forradalma. Az elektronikus szöveg olvasásának eltérései a nyomtatott szövegtől. Elsődleges és másodlagos szóbeliség.
6. A közvélemény fogalma és szerepe a 19. századi liberális állam működésében. A polgári nyilvánosság fogalma (Habermas), kapcsolata a sajtó klasszikus 19. századi ötleírásával, szerepfelfogásával.
7. Mutassa be röviden a nyomtatott sajtó elkülönülési folyamatának legfontosabb állomásait a referáló lapoktól a bulvársajtó megjelenéséig!
8. Hogyan változtak a cenzúraintézkedések céljai és módszerei II. József felvilágosult abszolutizmusától a Horthy-korszak végéig Magyarországon?
9. Mikor alakult ki a rádiós műsorszórás a világon és milyen modelljei jöttek létre? A rádiózás kezdetei Magyarországon. A tömegtelevíziózás születése az USÁban és Angliában, a televízió megjelenése Magyarországon.

Médiaismeretek

Médiaismeretek 1. – Sajtóműfajok

1. Mutassa be az angolszász és az európai újságírói hagyományt (vagy attitűdöt)! Emelje ki a kettő hozzáállásbeli különbségeit, illetve ismertesse a professzionalizmushoz való viszonyukat! Hozzon példákat a két normarendszer szerint működő hazai (nyomtatott vagy online) lapokra!
2. Miként csoportosíthatók az írott sajtó műfajai? Sorolja be műfajcsaládokba (és alcsaládokba) az egyes sajtóműfajokat!
3. Definiálja és mutassa be a civil újságírást Tófalvy Tamás gondolatmenete nyomán!
4. Milyen lényegi különbségek vannak az offline és az online újságírás között?
5. Mutassa be a tényfeltáró újságírást! Milyen okokra vezethető vissza, hogy Magyarországon nem terjedt el az oknyomozó újságírás?
6. A Világok harca-botrány médiatörténeti jelentősége.

Médiaismeretek 2. – Rádiós ismeretek

7. A globális hálózatok kialakulása. Posta, vasút, morze, távírda, telefon, mozgókép, és az azt követő időszak kommunikációs fordulata, a hang közvetítése.
8. Rádiózás az USA területén az 1920-as évek és az 1950-es évek között.
9. Az európai rádiózás korszakai: a BBC modell, a német és a közép-európai modell.
10. A magyar rádiózás korszakai: 1925-1947, 1947-1989.
11. A magyar rádiózás a rendszerváltás után, első és második Médiatörvény, a közszolgálati, a kereskedelmi és a civil rádiózás jellemzői.

Médiaismeretek 3. – Televíziós ismeretek

12. Ismeretek a televízióról – A közszolgálati és kereskedelmi televíziózás, országos és helyi televíziók
13. Az analóg adattovábbítás korában miben különböztek az amerikai és az európai televíziós hálózatok? (előadás anyaga)
14. Magyarázza el, az alábbi esemény miért jelentősek a televízió története szempontjából! (mindegyikről kell mondania néhány mondatot!) 1936. berlini olimpia,

1960. televíziós elnöki vita Nixon-Kennedy között, 1969: a Holdra szállás, 2001.09.11., New York

15. Televíziós műsorszerkezet típusai
16. Ismertesse egy hagyományos tv-stúdió felépítését, az egyes funkciókat és szakterületeket!
17. Milyen alapvető változásokat hozott a digitális technológia a műsorkészítés, a televíziós programok szerkesztése és a műsortovábbítás, illetve -fogadás területén? (streaming, interaktív televíziózás, Video on Demand)

A médiakommunikáció sajátos szinterei: public relations

1. Melyek a sajtókapcsolatok jellemzői, típusai?
2. A sajtótájékoztató-szervezés szabályai
3. Mi az interjúadás négy fázisa?
4. Mit jelent a tematizáció kifejezés? Melyek a tematizációt segítő elemek?
5. Mi a „valóság” három dimenziója a politikai kommunikáció tekintetében?
6. Mit jelent a sztorigenerálás kifejezés?

Társadalmi és kultúraközi kommunikáció

1. Mit jelent a társadalmi konstruktivizmus? Hogyan vázolja Berger és Luckmann a következő fogalmakat: intézményesülés, legitimáció, internalizáció?
2. Mutassa be emlékezet és történelem viszonyát, illetve vázolja röviden a kommunikatív emlékezet és a kulturális emlékezet koncepcióját!
3. Mi a nemzeti tájtudat? Mutassa be kialakulásának körülményeit, összefüggését az emlékezettel, irodalommal és turizmussal!
4. Mutassa be a társadalomtudományok által azonosított nemzetfelfogásokat! Milyen körülmények között jött létre a modern nemzet és melyek a jellemzői? Mi a megalkotott hagyományok eredete és szerepe?
5. Mit jelent a tér 'beélése'? Melyek ennek eszközei? Milyen rituális szerkezet jellemzi? Mit jelent az emlékezhely fogalma?

6. Mutassa be a kultúra két felfogását! Mi ennek a relevanciája a kortárs társadalomtudományok számára? [A kérdés a *Bevezetés a kulturális antropológia I-II.* kurzusokhoz tartozik.]

Specializációk témakörei

Elektronikus sajtó szakirány

Rádiós ismeretek

1. Az amerikai rádió, avagy a rövidhullámú varázslat
2. Az európai rádiózás különféle modelljei – BBC, német modell, francia modell
3. Ismeretek a rádióról – A magyarországi rádiós piac, közszolgálati rádiózás, és kereskedelmi rádiózás
4. Rádiós műfajok és csoportosításuk.
5. A hír szerepe a rádiózásban. A rádiós hírszerkesztés.
6. A tényfeltáró riport, a portré és a dokumentumműsorok
7. A Magyar Rádió és a magyar irodalom – írók, költők a magyar rádiózásról

Televíziós ismeretek

1. Hírműsorok: a hírérték, a televíziós hírműsorok műfajai és jellemzői, a televízióra „írt” hír jellemzői, a szerkesztő-riporter-műsorvezető szerepe
2. Közszolgálati és kereskedelmi híradók jellemzői (hasonlóságok, különbségek), hír szerkesztése, az infotainment szerepe a hírgyártásban, a híradók szerkezeti felépítése
3. Dokumentumfilm tipológiája, filmtípusok témájuk, feldolgozásuk alapján
4. A snittekre bontott valóság: kamera plánok, kamerakezelés a hírműsorban és a magazinokban
5. A digitális vágás alapszabályai, a híradó- és magazinvágás különbségei, a hangharapás (sound bite), élesvágás, úszás, fedetlen vágás
6. A televíziós magazin csoportosítása szerkezetük, tematikájuk, a megvalósítás módja alapján (példák a mai televíziós műsorkínálatból)
7. Ötlet, szinopszis, terepszemle, forgatókönyv/adásmenet
8. Híradót készítünk! Modellezzen egy hírgyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?

9. Magazint készítünk! Modellezzon egy magazinyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?

Nyomtatott sajtó

1. Hírműfajok az írott sajtóban: mínuszos hír, címes hír, leades hír, hírcikk (ténycikk). Jellemzőik, használatuk.
2. A tudósítás és jellemzői az írott sajtóban.
3. A riport típusai és jellemzői az írott sajtóban.
4. Az interjú típusai és jellemzői az írott sajtóban. A kérdezés művészete – kérdéstípusok.
5. A kritika típusai és jellemzői az írott sajtóban.
6. A jegyzet és a kommentár jellemzői az írott sajtóban.
7. A glossza jellemzői az írott sajtóban.
8. A címadás főbb szabályai, sajátosságai a sajtó különböző műfajaiban. A nyomtatott sajtó és az online sajtó címadás különbségei, ennek lehetséges okai.
9. A kézirat útja a szerkesztőségben; a nyomtatott sajtóban használt néhány szakkifejezés jelentése: flekk, kolumna, remittenda, impresszum, imprimatúra, Sic!
10. A forrásmegjelölés szabályai, a Wikipédia szócikkeinek felhasználhatósága újságcikkek írásakor. (– a szerk.) használatának szabályai. X-es cikk.
11. Az írott sajtó néhány legendás alakja I. Jellegzetes újságírói módszereik, egy könyvük rövid jellemzése. Günter Wallraff (*Legalul*), Ryszard Kapuscinski (*A császár*), Oriana Fallaci (*Ha meghal a Nap*).
12. Az írott sajtó néhány legendás alakja II. A new journalism (Tom Wolfe, Truman Capote) bemutatása, valamint Hunter S. Thompson és a gonzó újságírás.
13. Egy napilapos (vagy egy online médium) szerkesztőségének felépítése, működése. A főszerkesztő, a napi ügyeletes szerkesztő, a rovatvezető, a korrektor, az újságíró és a fotóriporter feladatai.
14. A sajtófotózás műfajai, jellemzésük és változásuk. (Portré, hír, zsáner, sport, riport, esszé, illusztráció, képsorozat. A sajtóban megjelenő képek jellemzése, értékelése a jelenkori nyomtatott és online orgánumban.)
15. A sajtófotózás történetének „nagyjai”, rövid jellemzésük. (Robert Capa, Leni Riefenstahl, André Kertész, Munkácsi Márton, Eugene Smith, Gárdi Balázs)
16. A fénykép, a képi kommunikáció világa, jelentősége, jellemzése, változása a digitális világban, az online médiumokban, a közösségi portálokon. Alakulásának várható iránya(i) a jövőben.
17. Mi a hátterezés jelentősége, hogyan történik, mik az előnyei és a buktatói? (Hitelesség, fake news, ellenőrzés-biztonság, big picture, források száma)

18. Hogyan építhető fel egy jó gazdasági riport? (Mitől jó egy gazdasági oknyomozó cikk? Fordított piramis, off the record, forrás és hivatkozás, a jó címadás)
19. A magazin-újságírás sajátosságai (klasszikus és új hírértéktényezők, témafeldolgozás, megszólalók kiválasztása, az olvasóbarát szöveg sajátosságai, a magazinanyag készítésének folyamata)
20. A bulvárújságírás sajátosságai (a bulvármédia jellemzői, megszólaló keresése, címadás, forráskeresés, témakövetés, a téma és a témakör különbsége)

Médiainformatika

1. Telefonos és egyéb vezetékes internetelés
2. Vezetéknélküli adatkapcsolatok
3. Kijelzők fejlődése (CRT-től OLED-ig)
4. Mi a pixel- (raszter), illetve a vektorgrafika?
5. Mi a szubtraktív (kivonó) és additív (összeadó) színkeverés?
6. Mik az elsődleges, másodlagos, illetve harmadlagos színek? Milyen jellemzőkkel írhatók le a színek? Mi a HSL színmodell?
7. Statikus és dinamikus weboldalak összetevői (szerver és kliensoldal)
8. A HTML leírónyelv, a HTML dokumentumok szerkezete
9. A CSS és a JavaScript szerepe a HTML oldalak készítésénél
10. A PHP szerveroldali programozási nyelv és szerepe a weboldalak készítésénél
11. Mik a CMS rendszerek? Milyen szerepük, jellemzőik vannak? Mutasson be röviden hármat!
12. Melyek az analóg jel digitalizálásának lépései?
13. Mi a fotográfia definíciója?
14. Milyen technikai és egyéb követelményei vannak a fényképezésnek? Soroljon fel legalább 3 dolgot!
15. Mi a kompozíció szerepe, és milyen vizuális elemei vannak? Mit érdemes figyelembe venni képek komponálása során?
16. Mitől jó egy logó / embléma?
17. A tipográfia alapjai – hogyan válasszunk betűtípust az arculathoz, milyen fontosabb betűtípusok vannak, mire kell figyelni a tipográfiai tervezésben?
18. Az arculati kézikönyv feladata és összeállítása
19. Milyen általános és specifikus tervezési alapelveket kell betartani kiadványszerkesztés kapcsán?
20. Milyen szempontokat kell figyelembe venni a nyomtatott kiadványok kivitelezése kapcsán?

Public relations szakirány

1. Hogyan határozza meg a PR-t? Milyen funkciót tölt be a szervezetben?
2. Hogyan viszonyul a PR a marketinghez és a marketingkommunikációhoz?
3. A belső kommunikáció milyen feladatokat lát el szervezeten belül?
4. Melyek a külső PR területei?
5. Mi a szervezeti identitás?
6. Mi az image?
7. Mely elemekből tevődik össze az arculat?
8. Hogyan történik az arculattervezés? Meg lehet-e változtatni az arculatot?
9. Melyek a sikeres kríziskommunikáció alapelvei? Igazolja konkrét példával!
10. Mi válság fogalma és melyek a válságok közös jellemzői?
11. Mi a válságterv, és mit jelent a proaktív kríziskommunikációs tervekészítés?
12. A média szerepe és kezelése válsághelyzetekben. Pozitív és negatív példák.
13. Melyek a célcsoport-meghatározás szempontjai kampánytervezés esetén? Mit nevezünk célcsoport-szegmentálásnak, mi a célja?
14. Kampánykommunikációs időzítés: mutasson be három időzítési technikát! Mindhárom technikát példával is szemléltesse!
15. Mutassa be a social media-stratégia lépéseit David Armano alapján!
16. Melyek a leggyakoribb rendezvénycélok? Melyek a rendezvények célcsoportkijelölési szempontjai? Egy Ön által kiválasztott rendezvény tekintetében hozzon példát mindegyik felsorolt elemre!
17. A vezető problémamegoldási folyamata. Sorolja fel a folyamat összes lépését! Egy lépést fejtsen ki bővebben!
18. Mutassa be a következő fogalmakat: műveletcentrikus vezetés, kritikus vezetői készségek és magatartás!
19. Sorolja fel Harcup és O'Neill hírérték-növelő tényezőit! Mindegyik tényező kapcsán említse 1-1 példát a közelmúlt híreiből és értelmezze azokat!
20. Melyek a hatékony vezetői megbeszélések szempontjai és kulcsmozzanatai?

Segédletek a tételek kidolgozásához

Bevezetés a kommunikáció- és médiatudományba 2.

1. Mutassa be Walter Benjamin technikai reprodukcióval kapcsolatos elméletét, különös tekintettel az „aura” fogalmára!

Kulcsszavak: frankfurti iskola, technikai reprodukció, aura, auravesztés, a művészet átalakulása, Benjamin elméletének aktualitása.

Forrás:

Benjamin, Walter (online): *A műalkotás a technikai reprodukálhatóság korában*. URL: http://aura.c3.hu/walter_benjamin.html

2. Mutassa be Marshall McLuhan munkásságát és fontosabb elméleteit!

Kulcsszavak: torontói iskola, medium is the message, testprotézis-felfogás, medium is the message, globális falu, forró és hideg médiumok, Gutenberg-galaxis.

Ajánlott források:

McLuhan, Marshall (1994): *Understanding Media. The Extensions of Man*. The MIT Press, Cambridge – London.

McLuhan, Marshall (2001): *A Gutenberg-galaxis*. Trezor, Budapest.

McLuhan, Marshall – Quentin Fiore (2012): *Médiamasszás*. Typotex, Budapest.

3. Mutassa be Stuart Hall munkásságát, különös tekintettel a kódolás-dekódolás modellre!

Kulcsszavak: kritikai kultúrakutatás, a kódolás-dekódolás modell újszerűsége, kódolás (technikai kód, domináns kód), félreértés, dekódolás és annak módzatai (olvasatok).

Forrás:

Hall, Stuart (2002): Kódolás, dekódolás. In: Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrúd – Sári László (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása – A posztstrukturalizmustól a posztkolonialitásig*. Osiris, Budapest, 426–433.

4. Mutassa be Lev Manovich fontosabb elméleteit, különös tekintettel az újmédia nyelvével kapcsolatos koncepciójára!

Kulcsszavak: digitalizáció, numerikus reprezentáció, modularitás (remix), (alacsony és magas szintű) automatizáció, variabilitás, (technikai és kulturális) transzkódolás, az adatbázis mint szimbolikus forma, a médiatudomány mint szoftvertudomány.

Ajánlott források:

Manovich, Lev (2002): *The Language of New Media*. The MIT Press, Cambridge – London.

Manovich, Lev (2009): Az adatbázis mint szimbolikus forma. *Apertúra*, 2009/ősz. <http://apertura.hu/2009/osz/manovich>

Manovich, Lev (2013): *Software Takes Command*. Bloomsbury, New York – London – New Delhi – London.

5. Mutassa be Henry Jenkins munkásságát, különös tekintettel a médiakonvergencia-koncepciójára!

Kulcsszavak: Jenkins jelentősége, hozzáállása a tudományhoz, mely tényezők járultak hozzá a médiumok közti falak lebontásához, a médiakonvergencia összetettsége és annak különféle aspektusai.

Ajánlott források:

Jenkins, Henry (2006): *Convergence Culture. Where Old and New Media Collide*. New York University Press, New York – London.

Jenkins, Henry (2013): Rethinking 'Rethinking Convergence/Culture', *Cultural Studies*, DOI: 10.1080/09502386.2013.801579

6. Mutassa be Henry Jenkins és társainak médiatartalmakra vonatkozó terjedéelméletét!

Kulcsszavak: a *Spreadable Media* kötet célja, a spreadability (szóródás, szétterjedés képessége) és a stickiness (ragadósság) koncepciók bemutatása, a kettő különbsége, egymáshoz való viszonya, a szerzők mém és virális kifejezések használata elleni érvei.

Forrás:

Jenkins, Henry – Sam Ford – Joshua Green (2013): Introduction. In: Uők: *Spreadable Media. Creating Value and Meaning in a Networked Culture*. New York University Press, New York – London, 1–46.

Társadalmi és kultúraközi kommunikáció

1. Mit jelent a társadalmi konstruktivizmus? Hogyan vázolja Berger és Luckmann a következő fogalmakat: intézményesülés, legitimáció, internalizáció?

Kulcsszavak: konstruktivista hagyomány, szubjektív valóságérzékelés, fenomenológia, fenomenológiai szociológia, életvilág, habitualizáció, intézményesülés, társadalmi szerepek, legitimációs szintek, internalizáció, szocializáció

Forrás:

Berger, Peter L. – Luckmann, Thomas: *A valóság társadalmi felépítése*. József Könyvműhely, 1998. 71-131.

2. Mutassa be emlékezet és történelem viszonyát, illetve vázolja röviden a kommunikatív emlékezet és a kulturális emlékezet koncepcióját!

Kulcsszavak: kollektív emlékezet, társadalmi konstruktivizmus, történelem, kommunikatív emlékezet, kulturális emlékezet, textuális koherencia, rituális koherencia, ritualizáció, emlékezetpolitika

Forrás:

Assmann, Jan: *A kulturális emlékezet*. Budapest, Atlantisz, 2001., 35-56.

3. Mi a nemzeti tájtudat? Mutassa be kialakulásának körülményeit, összefüggését az emlékezettel, irodalommal és turizmussal!

Kulcsszavak: vad természet, felvilágosodás, romantika, modern nemzet, modernitás, nemzeti tájtudat, imagery, tértudat

Források:

Pusztai Bertalan: Tértudat és tudatturizmus : a tájjal kapcsolatos értelmező folyamatok szerepe a turizmusban. In: *A tér vonzásában: a turisztikai termékfejlesztés térspecifikus vonásai*. Kodolányi János Főiskola; MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest, Székesfehérvár, pp. 17-30. <https://publicatio.bibl.u-szeged.hu/17036/>

Pusztai Bertalan: *A nemzeti és turisztikai táj kapcsolata. Turizmuszemiótikai megfontolások a látványosság és a táj jelentésének konstrukciójáról*. Tabula, 2010/1. https://epa.oszk.hu/03100/03125/00023/pdf/EPA03125_tabula_2010_1_003-018.pdf

4. Mutassa be a társadalomtudományok által azonosított nemzetfelfogásokat! Milyen körülmények között jött létre a modern nemzet és melyek a jellemzői? Mi a megalkotott hagyományok eredete és szerepe?

Kulcsszavak: primordiális nemzetkonceptió, modern nemzetkonceptió, szimbolikus nemzetkonceptió, modernitás, „elképzelt közösségek”, natio, modern nemzet, nyomtatott kapitalizmus, megalkotott hagyományok

Források:

Anderson, Benedict: *Elképzelt közösségek*. Bp., 2006. (2. fejezet – Kulturális gyökerek)

Hobsbawm, Eric: Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870-1914. In: *Hagyomány és hagyományalkotás*. Szerk.: Hofer Tamás - Niedermüller Péter. Budapest, 1987, 127-197.

5. Mit jelent a tér 'beélése'? Melyek ennek eszközei? Milyen rituális szerkezet jellemzi? Mit jelent az emlékezethely fogalma?

Kulcsszavak: ritualizálás, rögzítés, fenntartás, interpretációs műveletek, szimbolikus térhasználat, térbeli fordulat, emlékezethely (lieu de mémoire)

Források:

Bodó Julianna - Biró A. Zoltán: Szimbolikus térfoglalási eljárások. In: Bodó J. (szerk.): *Miénk a tér? Szimbolikus térhasználat a székelyföldi régióban*. Pro-Print Könyvkiadó, Csíkszereda, 2000.

Nora, Pierre: Emlékezet és történelem között. A helyek problematikája. In: *Aetas*, 1999/3. <http://www.epa.hu/00800/00861/00012/99-3-10.html>

6. Mutassa be a kultúra két felfogását! Mi ennek a relevanciája a kortárs társadalomtudományok számára? [A kérdés a *Bevezetés a kulturális antropológia I-II.* kurzusokhoz tartozik.]

Kulcsszavak: cultura, esztétikai kultúrafogalom, antropológiai kultúrafogalom, magaskultúra, populáris kultúra, történeti antropológia, kritikai kultúrakutatás (cultural studies), szubkultúra, poszt-szubkultúra

Forrás:

Williams, Raymond: Kultúra ill. A kultúra elemzése, In: Wessely A. (szerk.): *A kultúra szociológiája*. Bp., 1998. 28-33., 34-41.

Médiaismeretek 1. – Sajtóműfajok

1. Mutassa be az angolszász és az európai újságírói hagyományt (vagy attitűdöt)! Emelje ki a kettő hozzáállásbeli különbségeit, illetve ismertesse a professzionalizmushoz való viszonyukat! Hozzon példákat a két normarendszer szerint működő hazai (nyomtatott vagy online) lapokra!

Kulcsszavak: összevetési szempontok, különbségek, professzionalizmushoz való viszony, klán- vagy falkaújságírás, instrumentalizáció, a modell érvényessége, változási trendek, példák a két normarendszer alapján működő hazai lapokra.

Használható források:

Bajomi-Lázár Péter (2005): A politika mediatizálódása és a média politizálódása. *Médiakutató* 2005. tavasz. URL:
https://mediakutato.hu/cikk/2005_01_tavasz/03_politika_mediatizalodasa

Bajomi-Lázár Péter (2008): *Média és társadalom*. Jaffa Kiadó.

Daniel C. Hallin – Paolo Mancini (2008): *Médiarendszerek*. Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézet – Gondolat Kiadó.

2. Miként csoportosíthatók az írott sajtó műfajai? Sorolja be műfajcsaládokba (és alcsaládokba) az egyes sajtóműfajokat!

Forrás:

Harle Tamás (2012): *Az újságírás mestersége és művészete*. Budapest: Kék Európa Stúdió.

3. Definiálja és mutassa be a civil újságírást Tófalvy Tamás gondolatmenete nyomán!

Kulcsszavak: versengő fogalmak a terület leírására, korai példák, modern definíció, a civil és a professzionális újságírás viszonya.

Kiindulásként használható forrás: Tófalvy Tamás (2017): Civilek és profik: bloggerek, twittelők és újságírók. In: Uő: *A digitális jó és rossz születése. Technológia, kultúra és az újságírás 21. századi átalakulása*. Budapest: L'Harmattan. 167–170. URL:
<http://real.mtak.hu/54575/1/T%C3%B3falvy%20Tam%C3%A1s%20-%20A%20digit%C3%A1lis%20j%C3%B3%20%C3%A9s%20rossz%20sz%C3%BClet%C3%A9se.pdf>

4. Milyen lényegi különbségek vannak az offline és az online újságírás között?

Kulcsszavak: összevetési szempontok: írás, sajtóműfajok, formai különbségek, sebesség (ebből fakadhat: munkamegosztás), gazdasági háttér, a nyilvánosság elérése

5. Mutassa be a tényfeltáró újságírást! Milyen okokra vezethető vissza, hogy Magyarországon nem terjedt el a tényfeltáró újságírás?

Kulcsszavak: oknyomozás, a média mint negyedik hatalmi ág, őrkutya, Watergate-ügy, a tényfeltáró riporter alapállása, a tényfeltáró újságírás intézményes előfeltételei, magyarországi tényfeltáró médiumok és munkakörülményeik.

6. A Világok harca-botrány médiatörténeti jelentősége.

Kulcsszavak: médiamítosz versus valóság, az eset szerepe a sajtó és a rádió közti küzdelemben

Forrás:

Tófalvy Tamás (2017): Az igazi Világok harca-botrány. In: Uő: *A digitális jó és rossz születése. Technológia, kultúra és az újságírás 21. századi átalakulása*. Budapest: L'Harmattan. 159–162. URL:

<http://real.mtak.hu/54575/1/T%C3%B3falvy%20Tam%C3%A1s%20-%20A%20digit%C3%A1lis%20j%C3%B3%20%C3%A9s%20rossz%20sz%C3%BClet%C3%A9se.pdf>

Médiaismeretek 3. – Televíziós ismeretek

1. Ismeretek a televízióról – A közszolgálati és kereskedelmi televíziózás, országos és helyi televíziók

Szakirodalom: Bajomi-Lázár Péter- Vaclav Stetka- Sükösd Miklós: Közszolgálati televíziózás az Európai Unióban Médiakutató 2010. tél

Kolosi Péter: Kereskedelmi televíziózás Magyarországon Bp. 2005.

Médiatörvény vonatkozó részei: 2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról

Pikó András - Wisinger István - Zöldi László: Általános médiaismeret Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2007. 175 - 181. o.

2. Az analóg adattovábbítás korában miben különböztek az amerikai és az európai televíziós hálózatok? (előadás anyaga)

3. Magyarázza el, az alábbi esemény miért jelentősek a televízió története szempontjából! (mindegyikről kell mondania néhány mondatot!)

- 1936. berlini olimpia,
- 1960. televíziós elnöki vita Nixon-Kennedy között,
- 1969: a Holdra szállás,
- 2001.09.11., New York

(előadás anyaga)

4. Televíziós műsorszerkezet típusai

Szakirodalom: Horvát János: A televízió és az üzlet; televíziós műsортípusok; a televíziós személyiség 4. rész <http://mek.oszk.hu/00100/00143>

Kolosi Péter: Kereskedelmi televíziózás Magyarországon Bp. 2005.

5. Ismertesse egy hagyományos tv-stúdió felépítését, az egyes funkciókat és szakterületeket!

Szakirodalom: Babiczky László: A televíziós műsorkészítés alapismerete (egyetemi jegyzet) Budapest Médiainstítút 2002.

6. Milyen alapvető változásokat hozott a digitális technológia a műsorkészítés, a televíziós programok szerkesztése és a műsortovábbítás, illetve -fogadás területén? (streaming, interaktív televíziózás, Video on Demand)

Elektronikus sajtó / Televíziós ismeretek

1. Hírműsorok: a hírérték, a televíziós hírműsorok műfajai és jellemzői, a televízióra „írt” hír jellemzői, a szerkesztő-riporter-műsorvezető szerepe

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Bevezetés a műfajismeretbe szerk.: Bernáth László Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2008. 47.-74. oldal (A sajtó és a tájékoztatás), 159 - 187 oldal (A televíziós hírek, A televíziós közlés sajátosságai, Ember a stúdióban, A híradó)

Babiczy- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 21-46. o.

2. Közzolgálati és kereskedelmi híradók jellemzői (hasonlóságok, különbségek), hír szerkesztése, az infotainment szerepe a hírgyártásban, a híradók szerkezeti felépítése

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Horvát János: A televízió és az üzlet

<https://www.mek.oszk.hu/00100/00143/00143.htm>

Kolosi Péter: A kereskedelmi televíziózás Magyarországon

<https://www.takacsvera.hu/kolosipdolgozat.pdf>

3. Dokumentumfilm tipológiája, filmtípusok témájuk, feldolgozásuk alapján

Szakirodalom: Ungváry Rudolf: Dokumentumfilm-tipológia

<http://archiv.magyar.film.hu/filmhu/magazin/dokumentumfilm-tipologia-szakmatanulmany.html>

Dokumentumfilm-elmélet Metropolis 2009.nov.4-i száma

Dér András: Szemelvények a dokumentumfilm történetéből Akadémiai Kiadó 2011. online változat 2018. 35-46. oldal

[https://btk.ppke.hu/storage/tinyce/uploads/old/uploads/articles/4090/file/der_andras-szemelvények_a_dokumentumfilm_tortenetebol\(2\).pdf](https://btk.ppke.hu/storage/tinyce/uploads/old/uploads/articles/4090/file/der_andras-szemelvények_a_dokumentumfilm_tortenetebol(2).pdf)

Bevezetés a műfajismeretbe szerk.: Bernáth László Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2008. 172-173. o.

4. A snittekre bontott valóság: kamera plánok, kamerakezelés a hírműsorban és a magazinokban

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Babiczky- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 65-75 oldal

5. A digitális vágás alapszabályai, a híradó- és magazinvágás különbségei, a hangharapás (sound bite), élesvágás, úszás, fedetlen vágás

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Walter Murch: Egyetlen szempillantás alatt Francia Újhullám Kiadó 2010.

Babiczky- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 21-46. o., 78-81. oldal

6. A televíziós magazin csoportosítása szerkezetük, tematikájuk, a megvalósítás módja alapján (példák a mai televíziós műsorkínálatból)

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Bevezetés a műfajismeretbe szerk.: Bernáth László Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs 2008. 167-172. o., 180-181. o., 182-187. o.

7. Ötlet, szinopszis, terepszemle, forgatókönyv/adásmenet

Szakirodalom: Babiczky- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 46-58. o.

8. Híradót készítünk! Modellezzon egy hírgyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Babiczky- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 4-21. o.

9. Magazint készítünk! Modellezzon egy magazingyártási folyamatot. Kik és milyen feladatot elvégezve kellene hozzá?

A felkészüléshez a féléves gyakorlaton elhangzottak és a gyakorlati munka tapasztalatai szükségesek

Szakirodalom: Babiczky- Rózsa- Világi: A televíziós műsorkészítés alapjai 94-112. o.

Minden témához ajánlott a coospace-re feltöltött jegyzet:

Klucsik Edit: Hogyan készítsünk televíziós magazint?

Médiainformatika

Informatikai eszközök

- 1) Telefonos és egyéb vezetékes internetelés
  - a) ISDN, ADSL
  - b) LAN
  - c) kábelnet (koax és optikai kábel)
  - d) mobilhálózatok generációi
- 2) Vezetéknélküli adatkapcsolatok
  - a) wifi
  - b) Bluetooth
  - c) infra
  - d) NFC
- 3) Kijelzők fejlődése (CRT-től OLED-ig)
  - a) CRT
  - b) LCD
  - c) TFT LCD
  - d) PDP
  - e) LED monitor, LED TV
  - f) OLED

Számítógépes grafika

- 4) Mi a pixel- (raszter), illetve a vektorgrafika?
  - a) Mik a legfontosabb jellemzőik?
  - b) Milyen használati területeik vannak?
  - c) Milyen fontosabb fájlformátumaik vannak?
- 5) Mi a szubtraktív (kivonó) és additív (összeadó) színkeverés?
  - a) Mik a jellemzőik, és milyen médiumokon használjuk ezeket?
  - b) Mi az RGB, illetve a CMYK színmodell?
- 6) Mik az elsődleges, másodlagos, illetve harmadlagos színek? Milyen jellemzőkkel írhatók le a színek? Mi a HSL színmodell?
  - a) Színkör – elsődleges (primer) színek (konkrétan), másodlagos (szekunder) és harmadlagos (tercier) színek létrejötte
  - b) Komplementer (kiegészítő) színek
  - c) Színezet, tónus, telítettség
  - d) HSL színmodell az informatikában

Weblapkészítés, webes kommunikációs technikák

- 7) Statikus és dinamikus weboldalak összetevői (szerver és kliensoldal)
  - a) Szerver (hardver és szoftver), kliens (hardver és szoftver), internetszolgáltató
  - b) Routerek, DNS szerverek
  - c) Statikus oldalak jellemzői, összetevői
  - d) Dinamikus oldalak jellemzői, összetevői

- e) Adatbázisok és használatuk általános jellemzői
- 8) A HTML leírónyelv, a HTML dokumentumok szerkezete
  - a) A HTML meghatározása, jelenlegi verzió
  - b) A HTML feladata
  - c) Tag-ek (hagyományos, önzáró), attribútumok
  - d) Strukturális elemek, head, body
  - e) Szemantikus HTML elemek
- 9) A CSS és a JavaScript szerepe a HTML oldalak készítésénél
  - a) A CSS meghatározása, jelenlegi verzió
  - b) A CSS feladata
  - c) A CSS alapvető felépítése, beágyazott és külső stíluslap
  - d) A JavaScript meghatározása, jelenlegi verzió (ECMA Script)
  - e) A JavaScript feladata
- 10) A PHP szerveroldali programozási nyelv és szerepe a weboldalak készítésénél
  - a) A PHP bemutatása, általános jellemzői, jelenlegi verziója
  - b) Szerver oldali szkriptnyelv, feldolgozás, interpreter,
  - c) A PHP felhasználása weboldalak készítésénél, LAMP struktúra (WAMP / MAMP / XAMPP)
- 11) Mik a CMS rendszerek? Milyen szerepük, jellemzőik vannak? Mutasson be röviden hármat!
- 12) Melyek az analóg jel digitalizálásának lépései?
  - a) Kvantálás
  - b) Mintavételezés
  - c) Kódolás

Digitális fotózás és képszerkesztés

- 13) Mi a fotográfia definíciója?
- 14) Milyen technikai és egyéb követelményei vannak a fényképezésnek? Soroljon fel legalább 3 dolgot!
  - a) Egy ember
  - b) Fény
- 15) Mi a kompozíció szerepe, és milyen vizuális elemei vannak? Mit érdemes figyelembe venni képek komponálása során?
  - a) Vonalak, alakzatok, fényértékek, textúrák, színek, irányok, méretek
  - b) Harmadolás, egyszerűsítés, mélységélesség, szimmetria, vonalak

Arculattervezés

- 16) Mitől jó egy logó / embléma?
  - a) Egyszerűség – felismerhetőség
  - b) Könnyű megjegyezhetőség – milyen elemek teszik azzá, szimbólumok használata
  - c) Időtállóság
  - d) Sokoldalúság – méret, színhasználat
  - e) Megfelelő megjelenés
- 17) A tipográfia alapjai – hogyan válasszunk betűtípust az arculathoz, milyen fontosabb betűtípusok vannak, mire kell figyelni a tipográfiai tervezésben?

- a) Hogyan válasszunk betűtípust az arculathoz?
  - b) Fontosabb betűtípusok – talpas (serif) fontok, talpatlan/modern talpatlan (groteszk) fontok, kalligrafikus/kézírásos fontok, díszfontok
  - c) Mire használhatók a különböző betűtípusok?
  - d) Fontok kombinálása
  - e) Olvashatóság
- 18) Az arculati kézikönyv feladata és összeállítása
- a) Az arculati kézikönyv feladata
  - b) Jellemző tartalmi elemek
  - c) Összeállítás menete – briefing, ellenőrzés és visszacsatolás, helyzetfelmérés, tervvariációk készítése

Kiadványszerkesztés

- 19) Milyen általános és specifikus *tervezési alapelveket* kell betartani kiadványszerkesztés kapcsán?
- a) Funkció és formátum
  - b) Tervezési alapelvek: (1) tagolás, (2) elrendezés, (3) ismétlés, (4) kontraszt
- 20) Milyen szempontokat kell figyelembe venni a *nyomtatott kiadványok* kivitelezése kapcsán?
- a) Kiadvány funkciója és célközönsége
  - b) Tartalom terjedelmi és technikai jellemzői
  - c) Nyomdai kivitelezéssel kapcsolatos elvek (pl. exportálás, nyomdai anyagfelhasználás, kötészeti munkák, proofok)